

ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน  
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

The Relationship between Student Educational Standards and Students'  
Performance of Rajaprajanugroh School in Bureau of Special Education  
Administration Southern Group 7

อนุรักษ์ จันทสุวรรณ (Anurak Jantasuwarn)<sup>\*</sup>

ดร.อภิชาติ เสนะนันท์ (Dr.Apichart Rananun)<sup>\*\*</sup>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน 2) ศึกษาคุณภาพของผู้เรียน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 จำนวน 170 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ตามลำดับ 2) คุณภาพของผู้เรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ รักษาความสะอาดร่างกาย และออกกำลังกายเป็นประจำ รองลงมา นักเรียนมีการสวดมนต์และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นประจำทุกวัน เพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ และนักเรียนได้รับการอบรมความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ทำให้สามารถป้องกันตนเองได้ ตามลำดับ และ 3) การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : มาตรฐานการดูแลนักเรียน คุณภาพของผู้เรียน

<sup>\*</sup> นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Student Master of Education in Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

<sup>\*\*</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Advisor: Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

## Abstract

The purpose were to study 1) the student educational standards, 2) the students' performance, and 3) the relationship between the student educational standards and students' performance of Rajaprajanugroh school in Bureau of Special Education Administration Southern Group 7. The sample were 170 informants from school administrators and teachers under the Bureau of Special Education Administration Southern Group 7 using sampling random sampling. The research instrument was a 5-rating scale. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.. The research results were as follows: 1) The student educational standards, as a whole and each aspect, at a high level. Considering in each aspect: the promotion of life skills was at highest level, followed by the buildings, environment and facilities in existence, the management, and the security and accident prevention in schools, respectively, 2) The students' performance, as a whole and each aspect, were at a high level. Considering in each aspect : the student hygiene in health care, cleanliness body and regular exercise was at the highest level, followed by the student chant and sing the anthem every day to induce royal policy of His Majesty King, and the student receive training, skills on narcotics make can protect yourself, respectively, and 3) The student educational standards and students' performance were the positive relation with the same direction at a moderate level with statistical significance at the 0.01 level. Considering in each aspect : the security and accident prevention in schools, promotion of life skills, the buildings, environment and facilities in existence, the management were the positive relation with the same direction at a moderate level.

**Keywords:** Student Educational Standards, Students' Performance

## บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ตามมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระบบดูแลนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดให้มีมาตรฐานระบบการดูแลนักเรียน เพื่อใช้เป็นกรอบในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผล และการประกันคุณภาพ ระบบดูแลนักเรียน เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันและสนองนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียนได้

อย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน ตามแผนปฏิบัติงานระยะที่ 3 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลนักเรียน รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับการประเมินที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานระบบดูแลนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะที่ 4 กำหนดให้ระบบการดูแลนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพ ได้จัดทำเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบดูแลนักเรียนมีแผนงาน โครงการรองรับชัดเจน ระดับที่ 2 การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ระดับที่ 3 ผลสำเร็จในการดูแลนักเรียนเป็นรูปธรรมชัดเจน ระดับที่ 4 การดำเนินงาน จนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งถ้าสถานศึกษาได้ดำเนินการและมีระบบการประเมินตนเองก็จะเป็นการพัฒนากระบวนการดูแลนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติ ระบบดูแลนักเรียนจึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษาที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา รวมทั้งบุคลากรภายนอกสถานศึกษา คือ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมาตรฐานระบบดูแลนักเรียนเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 5) โดยมาตรฐานการศึกษาชาติด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 3)

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้วิกฤตสังคมได้นำระบบดูแลนักเรียนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนร่วมมือกันดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือ บทบาทของครูที่ปรึกษาที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกันการป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการดูแลคุณภาพของคน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญ คือ การดูแลนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ คือ เก่ง ดี มีสุข ที่มุ่งผลผลิตให้นักเรียนมีคุณภาพทางการเรียน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ทั้งตนเองได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 3) นักเรียนมัธยมศึกษาเป็นวัยรุ่น อายุ 13-18 ปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อเป็นที่สนใจของเพศตรงกันข้าม มีความคิดอิสระและเป็นตัวของตัวเองอาจประพฤติตนไม่เหมาะสมได้ง่าย การปรับตัวในครอบครัวและการใช้ชีวิตอาจเป็นปัญหาสังคมในอนาคตได้ ดังจะเห็นได้จากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต, 2548 : 48-49) ได้สรุปปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาคือนักเรียนจะมีปัญหาการเรียน ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาอารมณ์จิตใจ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ บกพร่องในการเรียน บางวิชา ไม่สนใจเรียน ไม่มีสมาธิ ความสนใจสั้นเหม่อลอย ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่เชื่อฟังประพฤติผิดกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน พุดโกหก เล่นการพนัน หนีโรงเรียน ทะเลาะวิวาท ใช้สารเสพติด พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม ไม่กล้าแสดงออก ขลาดกลัว ถอยหนี ซึมเศร้า เก็บตัว พยายามทำร้ายตนเอง สำหรับปัญหาของ

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554 : 2) พบว่านักเรียนที่โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษรับเข้ามาศึกษาเป็นนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ เป็นนักเรียนที่ไม่มีที่เรียน มีความพฤติกรรมชอบหนีเรียน โดดเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ติดเกม มีปัญหาการทะเลาะวิวาท ซึ่งโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นโรงเรียนประจำจึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบกติกาของสังคมเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและทักษะด้านต่าง ๆ อย่างเต็มตามศักยภาพโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนหรือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนกิจการนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมทักษะการดำรงชีวิตตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพให้นักเรียนที่จบการศึกษาไปสามารถไปศึกษาต่อหรือสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์จัดเป็นโรงเรียนแบบศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและจากครอบครัวที่ยากไร้ทางเศรษฐกิจและสังคม เข้าเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งภาระงานหนึ่งที่มีความสำคัญ พอ ๆ กับการบริหารงานวิชาการว่าด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากนักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ส่วนมากจะพักนอนที่โรงเรียน (แบบประจำกินนอน) ดังนั้นภาระงานที่จะต้องดูแลชีวิตนักเรียนตลอดระยะเวลาที่พักอยู่ในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งผลต่อพัฒนาการในทุก ๆ ด้านของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาทักษะทางวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะทางอาชีพ อย่างไรก็ตามการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีกระบวนการพัฒนารูปแบบมาตลอดระยะเวลา ส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการพัฒนาที่ถ่ายทอดจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หรือมีการปรับปรุงรูปแบบการดูแลนักเรียนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการเป็นระบบดูแลนักเรียนประจำแต่ละแห่งนั้น ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลนักเรียนประจำของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จึงขาดทิศทางที่เป็นเอกภาพ เป็นปัญหาสำหรับบุคลากรที่เข้ามารับหน้าที่ในการดูแลนักเรียนประจำใหม่ ๆ และขาดเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนประจำในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ดังนั้นการพัฒนามาตรฐานการดูแลนักเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับการบริหารงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบของระบบดูแลนักเรียนที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554 : 1)

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ว่ามีการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนอยู่ในระดับใด ศึกษาระดับคุณภาพของผู้เรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน ทั้งในระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

## วิธีดำเนินการ

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 289 คน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2558 รวมประชากรทั้งสิ้น 297 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณในการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2553 : 123) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 170 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) และครูผู้สอน จำนวน 162 คน จากนั้นใช้การเทียบสัดส่วนตามครูผู้สอนในโรงเรียน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อกำหนดผู้ให้ข้อมูล

### 2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปร ดังนี้

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา 1 คือ การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2554 : 17-18) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และด้านการรักษาความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา 2 คือ คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9-11) ประกอบด้วย ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพรักษาความสะอาด และรักการออกกำลังกาย มีความรู้ทักษะสามารถป้องกันตัวเองให้พ้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ หลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ มีน้ำหนักร่างกายสูง ดัชนีมวลกาย และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทของตนเอง มีความรู้ เข้าใจและเชื่อมั่นในพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ไปใช้ในการดำรงชีวิต รู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจิตสาธารณะ

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง เพศ และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของไลเคิร์ท (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

### 4. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงานและการดำเนินงานดูแลนักเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานมาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบให้คำแนะนำแก้ไขและปรับปรุง ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนหนองจอกวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 113) ได้ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ศึกษา 1 เท่ากับ 0.947 และตัวแปรที่ศึกษา 2 เท่ากับ 0.891 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนและคุณภาพของผู้เรียน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)



## สรุปผลการศึกษา

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

| การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน                               | $\bar{X}$   | S.D.        | ระดับการปฏิบัติ | อันดับ |
|---------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-----------------|--------|
| 1. ด้านการบริหารจัดการ                                              | 3.66        | 0.60        | มาก             | 3      |
| 2. ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต                                        | 4.31        | 0.54        | มาก             | 1      |
| 3. ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต | 3.68        | 0.61        | มาก             | 2      |
| 4. ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน           | 3.64        | 0.63        | มาก             | 4      |
| <b>เฉลี่ย</b>                                                       | <b>3.82</b> | <b>0.49</b> | <b>มาก</b>      |        |

จากตารางพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต รองลงมา ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ในการบริหารจัดการการดูแลนักเรียนที่ชัดเจน รองลงมา มีการแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบการบริหารงานการดูแลนักเรียน และมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง

1.2 ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ โรงเรียนมีการสร้างความตระหนัก สำนึก ห่วงแทน เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็นศาสนิกชนที่ดี ยึดมั่นในการทำมาดี เติบโตสถาบันพระมหากษัตริย์ รองลงมา ส่งเสริมนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา และนันทนาการ และปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถน้อมนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในวิถีการดำรงชีวิตนักเรียน

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ นักเรียน ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ ภูมิทัศน์ ให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม และถูกสุขลักษณะ รองลงมา มีการสำรวจ ซ่อมแซม บำรุงรักษา พัฒนาอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค และวัสดุครุภัณฑ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมีการบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำรงชีวิตของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ โรงเรียนมีมาตรการในการป้องกัน

อุบัติเหตุ อุบัติภัย รองลงมา โรงเรียนมีมาตรการในการป้องกันสิ่งเสพติดและปัญหาทางเพศ และโรงเรียนมีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของนักเรียนอย่างเสมอภาค

2. คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

| คุณภาพของผู้เรียน                                                                                                                             | $\bar{X}$   | S.D.        | ระดับการปฏิบัติ | อันดับ |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-----------------|--------|
| 1. นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ รักษาความสะอาดร่างกาย และออกกำลังกายเป็นประจำ                                                            | 4.43        | 0.65        | มาก             | 1      |
| 2. นักเรียนได้รับการอบรมความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ทำให้สามารถป้องกันตนเองได้                                                     | 4.12        | 0.82        | มาก             | 3      |
| 3. นักเรียนอ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอยู่เป็นประจำ ทำให้สามารถหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ | 3.75        | 0.99        | มาก             | 9      |
| 4. นักเรียนรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ ตามหลักโภชนาการ ทำให้มีน้ำหนัก ส่วนสูง ดัชนีมวลกาย และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์                          | 3.81        | 1.02        | มาก             | 8      |
| 5. นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก                                                                                         | 3.93        | 0.90        | มาก             | 7      |
| 6. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามตารางเวรของแต่ละหอนอน                                                             | 3.96        | 0.82        | มาก             | 6      |
| 7. นักเรียนมีการสวดมนต์และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นประจำทุกวัน เพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้        | 4.29        | 0.74        | มาก             | 2      |
| 8. นักเรียนมีจิตสาธารณะในการพัฒนาโรงเรียนและช่วยเหลืองานสังคมเป็นประจำในทุกวันหยุด                                                            | 4.01        | 0.90        | มาก             | 4      |
| 9. นักเรียนร่วมกิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ที่โรงเรียนจัดให้เพื่อให้นักเรียนแต่ละหอนอนร่วมแสดงในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์                                 | 3.99        | 1.05        | มาก             | 5      |
| <b>เฉลี่ย</b>                                                                                                                                 | <b>4.03</b> | <b>0.57</b> | <b>มาก</b>      |        |

จากตารางพบว่า คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้ดังนี้ นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ รักษาความสะอาดร่างกาย และออกกำลังกายเป็นประจำ รองลงมา นักเรียนมีการสวดมนต์และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นประจำทุกวัน เพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ และนักเรียนได้รับการอบรมความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ทำให้สามารถป้องกันตนเองได้ ตามลำดับ



3. ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

| ตัวแปร                                              | คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ( $Y_{tot}$ ) |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| $X_1$                                               | 0.380**                                                  |
| $X_2$                                               | 0.442**                                                  |
| $X_3$                                               | 0.432**                                                  |
| $X_4$                                               | 0.518**                                                  |
| การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียน ( $X_{tot}$ ) | 0.535**                                                  |

จากตารางพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 อยู่ในระดับปานกลาง ( $r = 0.535$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ( $r = 0.518$ ) ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ( $r = 0.442$ ) ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ( $r = 0.432$ ) และด้านการบริหารจัดการ ( $r = 0.380$ ) ตามลำดับ

#### การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญที่ค้นพบมีรายละเอียดดังนี้

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรก รองลงมา ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับมาตรฐานการดูแลนักเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2554 : 1) ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์นั้นจะต้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนไว้สำหรับบุคลากรครูที่เข้ามาทำหน้าที่ในการดูแลนักเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนราชประชานุเคราะห์เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ดังนั้นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงได้พัฒนามาตรฐานการดูแลนักเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ขึ้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบของมาตรฐานการดูแลนักเรียนที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน เพื่อให้การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 56-57) ได้ศึกษาสภาพการ

จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหาร รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้ระบบดังกล่าวเกิดความเข้มแข็ง สร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นและเอื้อต่อระบบ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพ้วพา ภูสงค์ (2552 : 59-63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 เป็นรายด้านพบว่า มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ก็เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนหรือมีปัญหาทางการเรียน สถานศึกษาจึงมีการสร้างความตระหนัก สำนึก ห่วงเหิน เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็น ศาสนิกชนที่ดียึดมั่นในการทำมาชานี เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา และนันทนาการ และปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถน้อมนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในวิถีการดำรงชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นความสามารถของผู้เรียนในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับมาตรฐานการดูแลนักเรียนของสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2554 : 17-58) ที่ต้องการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตให้แก่ผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ 4 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและมีสุนทรียภาพ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย ปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน (สอ.) มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและนันทนาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555 : 91-92) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านสุนนียสสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านสุนนียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.2 ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากเป็นโรงเรียนประจำที่จะต้องดูแลนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมง บุคลากรในการดำเนินงานมีน้อยจึงอาจมีการดูแลไม่ทั่วถึง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรวางมาตรการการดูแล

นักเรียนให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานในเรื่องการรักษาความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจละเลยได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม อีกส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่เป็นนิสัยที่ไม่ปลอดภัยของนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงวิธีการที่ไม่ปลอดภัย และสร้างพฤติกรรมที่ปลอดภัยให้เกิดขึ้นเป็นนิสัยขึ้น ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2554 : 17-58) ด้านที่ 5 คือ ด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน มาตรฐานที่ 6 การจัดระบบรักษาความปลอดภัย โรงเรียนมีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย สิ่งเสพติด และปัญหาทางเพศ การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพ การควบคุมสัตว์เลี้ยง กำจัดสัตว์มีพิษและสัตว์ที่เป็นพาหะ นำโรค การจัดเก็บสารเคมี สารพิษอื่น ๆ และอุปกรณ์ทำความสะอาดที่ถูกสุขลักษณะ และเหมาะสมกับการใช้งาน จัดระบบเตือนภัย และจัดให้มีคณะบุคคลที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัย ควรให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยเป็นลำดับแรกของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ורתัย มังคลาด (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือน้อยมาก และเป็นโรงเรียนกึ่งนอนซึ่งครูเป็นคนที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงต้องคอยดูแลนักเรียนในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพ สภาพแวดล้อม ความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนั้นจึงควรปรับปรุงระบบกระบวนการดำเนินงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น และให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน ควรมีการติดตามกำกับ นิเทศ ผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและนำผลการปฏิบัติงาน มาปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งต่อไป

2. คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ รักษาความสะอาดร่างกาย และออกกำลังกายเป็นประจำ รองลงมา นักเรียนมีการสวดมนต์และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นประจำทุกวัน เพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ และนักเรียนได้รับการอบรมความรู้ ทักษะเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ทำให้สามารถป้องกันตนเองได้ ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2554 : 9-11) สถานศึกษาต้องมีการประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการประเมินที่เน้นพัฒนาด้านสุขภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีความสามารถตามศักยภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจึงเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยมีครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สระแก้ว (2550 : 141) ได้ศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพวิพา ภูสงค์ (2552 : 59-63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการรักษาความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมทักษะชีวิต ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และ ด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารดำเนินงานร่วมกับบุคลากรครูในการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและนำระบบดูแลนักเรียนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนร่วมมือกันดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือ บทบาทของครูที่ปรึกษาที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกันการป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อพร อ่อนน้อม (2554 : 55-101) ได้ศึกษาเรื่องการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนรายด้านพบว่า การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพวัลย์ เหลืองสุดใจ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

### ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนด้านการรักษาความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ และวางมาตรการในการป้องกันและป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนโดยดำเนินการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันสัตว์มีพิษ ป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากขึ้น ผู้บริหารและครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนได้

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกับบทบาทของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ และกล้าแสดงออก

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรจัดตั้งบุคลากรครูให้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานการดูแลนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความพร้อมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

2.2 ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการดูแลนักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาพัฒนาตามมาตรฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

## เอกสารอ้างอิง

### ภาษาไทย

กรมสุขภาพจิต. (2548). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา.

กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประเสริฐ สระแก้ว. (2550). ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แพ้วพา ภูสงค์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- ไพบูลย์ เหล็กสุดใจ. (2545). **ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.**  
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2553). **หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559).** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส.** กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **สภาพการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อรรถัย มังคลาด. (2552). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภोजัน จังหวัดพะเยา.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอื้อพร อ่อนน้อม. (2554). **การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี.**  
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

#### ภาษาต่างประเทศ

Cronbach, Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological Testing.** New York : Harper and Row.